

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 583/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Povožnícka 18, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní o dovolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 T 46/2015 z 3. februára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 82/2017 z 8. novembra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní o dovolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 T 46/2015 z 3. februára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 82/2017 z 8. novembra 2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **707,05 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní o dovolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 8 T 46/2015 z 3. februára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 82/2017 z 8. novembra 2017 (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu“). Sťažovateľ zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 6 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ po tom, čo bol v trestnom konaní právoplatne odsúdený, podal na okresnom súde 3. februára 2020 dovolanie. Keďže okresný súd neurobil v predmetnej veci žiadny úkon, podal sťažovateľ 24. júna 2021 sťažnosť predsedovi súdu na prietáhy v konaní. Z odpovede predsedu súdu vyplynulo, že okresný súd v predmetnej veci z dosiaľ nezistených dôvodov neevidoval žiadne dovolanie, no keďže dovolanie (s podacou pečiatkou okresného súdu, pozn.) bolo súčasťou sťažovateľovej sťažnosti na prietáhy, okresný súd začal hneď konať a po splnení zákonného procesného postupu predložil príslušný spisový materiál 8. novembra 2021 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na ďalší postup.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho práva na rozhodnutie v primeranej lehote. Sťažovateľ poukázal na to, že pochybením zo strany zamestnancov okresného súdu došlo k situácii, že okresný súd o jeho mimoriadnom opravnom prostriedku nekonal jeden a pol roka, hoci úlohou okresného súdu v tomto prípade bol iba jednoduchý procesný postup.

4. Sťažovateľ sa domáha aj finančného zadosťučinenia vo výške 6 000 eur, čo zdôvodnil tým, že z dôvodu nečinnosti okresného súdu sa nachádza v stave právnej neistoty, ale tiež tým, že nečinnosť okresného súdu vyvolala v sťažovateľovi stratu dôvery voči súdom.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 583/2021-12 zo 16. novembra 2021 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. Ústavný súd následne výzvou z 22. novembra 2021 vyzval podpredsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Podpredseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 17. decembra 2021 uviedol, že nedisponuje spisovým materiálom (ktorý je momentálne na najvyššom súde), nevedel k predmetnej veci uviesť bližšie okolnosti. Zároveň ale požiadal ústavný súd, aby zväžil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia, a to aj s poukazom na opatrenia a vyhlásenie núdzového stavu spojené so šírením nebezpečnej a nákazlivej choroby v rokoch 2020 a 2021.

7. Po doručení vyjadrenia okresného súdu ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v prípade ak by to sťažovateľ považoval za potrebné, zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal. Sťažovateľ sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu v stanovenej lehote vyjadril podaním z 5. januára 2022, v ktorom zotrval na svojich stanoviskách

z ústavnej sťažnosti a okrem toho poukázal na to, že ak okresný súd predložil vec najvyššiemu súdu 8. novembra 2021, tak mu to trvalo spolu 22 mesiacov od podania dovolania. Okrem toho podotkol, že ak by sťažovateľ nepodal sťažnosť predsedovi súdu na priet'ahy, tieto by v predmetnom súdnom konaní trvali až do dnešného dňa. K vyjadreniu podpredsedu okresného súdu okrem toho uviedol, že pochybenie okresného súdu – dovolanie sťažovateľa sa z neznámych dôvodov nenachádzalo v príslušnom súdnom spise – celkom určite nemohlo by spôsobené obmedzeniami súvisiacimi s pandémiou ochorenia COVID-19.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 171/20).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Právna a faktická zložitosť veci:

13. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zrejmé, že namietaný priet'ah s'ťažovateľa sa týkal administratívnych úkonov okresného súdu pred odoslaním spisu dovolaciemu súdu. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že v predmetnom prípade došlo k pochybeniu na strane okresného súdu tým, že dovolanie s'ťažovateľa nebolo takmer rok a pol zaevidované v príslušnom súdnom spise. Nečinnosť okresného súdu bola spôsobená týmto pochybením, a preto v predmetnom prípade nie je možné hovoriť o skutkovo či právne zložitej veci. Doterajší priebeh napadnutého konania preto nemožno pripísať ani na vrub právnej, resp. faktickej zložitosti prerokovávanej veci.

Správanie účastníka konania:

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd neidentifikoval žiadny postup na strane s'ťažovateľa, ktorý by v napadnutom konaní mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

Postup súdu v napadnutom konaní:

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Z ústavnej s'ťažnosti, ako aj z vyjadrenia okresného súdu je zrejmé, že okresný súd začal v predmetnej veci konať až po tom, ako sa so s'ťažnosťou na priet'ahy obrátil s'ťažovateľ na predsedu okresného súdu. To ale bolo až po 17 mesiacoch nečinnosti a samotný súdny spis predložil okresný súd dovolaciemu súdu po 21 mesiacoch. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv s'ťažovateľa, kvalifikoval predmetné predkladanie spisu dovolaciemu súdu ako relevantné priet'ahy a deklaroval porušenie uplatnených práv zapríčinených nečinnosťou okresného súdu, teda konaním, ktoré nevedie k efektívnemu odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011). Zároveň musel dať za pravdu s'ťažovateľovi, že nečinnosť okresného súdu v tomto prípade nemala žiadnu súvislosť s protipandemickými opatreniami v rokoch 2020 a 2021.

Záver:

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Ústavný súd konštatuje, že príslušný súdny spis bol predložený dovolaciemu súdu 8. novembra 2021. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel ústavnej s'ťažnosti v tej časti, v ktorej s'ťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov (bod 3 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený okresnému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

21. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur, pričom ho zdôvodnil aj stratou dôvery voči súdom a prehĺbením stavu svojej právnej neistoty. V predmetnej veci ale išlo úkony po podaní mimoriadneho opravného prostriedku, a teda samotná trestná vec sťažovateľa bola už právoplatne skončená. Miera právnej neistoty z nerozhodnutia súdu v čase po právoplatnosti rozhodnutia je nepochybne nižšia, ako to je v prípade právnej neistoty v čase, keď nie je právoplatne rozhodnuté. Ústavný súd tiež prihliadol na skutočnosť, že už samotná deklarácia porušenia základných práv a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. Vzhľadom na tieto okolnosti, ako aj samotné predloženie veci najvyššiemu súdu ústavný súd v časti o primeranom finančnom zadosťučinení ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 707,05 eur (bod 2 výroku tohto nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) a za jeden úkon právnej služby v roku 2022 (replika k vyjadreniu okresného súdu). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2021 v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a za rok 2022 v sume 193,50 eur, tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2021 v sume 10,87 eur (1/100

výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) a za rok 2022 v sume 11,63 eur. Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty vo výške 117,84 eur

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu